

NM r. a munkaköri ... alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről.

2009. 03. hónapban hatályos szöveg
(Kivonatos közlés. A mellékleteket lásd: www.magyarorszag.hu)

33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 50. §, 60. §-ában, és 88. §-ának (2) bekezdésében és az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. §-a (2) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

Értelmező rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában:

a) munkaköri alkalmassági vizsgálat: annak megállapítása, hogy egy meghatározott munkakörben és munkahelyen végzett tevékenység által okozott megterhelés a vizsgált személy számára milyen igénybevételt jelent és annak képes-e megfelelni;

b) szakmai alkalmassági vizsgálat: a szakma elsajátításának megkezdését megelőző, illetőleg a képzés és az átképzés időszakában az alkalmasság véleményezése érdekében végzett orvosi vizsgálat;

c) személyi higiénés alkalmassági vizsgálat: annak megállapítása, hogy a járványügyi szempontból kiemelt munkaterületen munkát végző személy fertőző megbetegedése mások egészségét nem veszélyezteti, illetve meghatározott esetekben kórokozó hordozása mások egészségét nem veszélyezteti;

d) munkát végző személy: aki nem szervezett munkavégzés keretében járványügyi szempontból kiemelt munkaterületen tevékenységet folytat;

e) szakképző intézmény: a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 2. §-a szerinti intézmény;

f) tanuló: minden szakmunkás-, szakközépiskolai, szakiskolai és speciális szakiskolai, illetve egyéb szakmai jellegű képzésben és átképzésben részesülő személy;

g) hallgató: felsőoktatási intézménybe jelentkező, illetve felsőoktatási intézménnyel hallgatói, illetve tanulói jogviszonyban álló személy;

h) pszichoszociális kóroki tényezők: olyan tartós szociális rizikó-szituációk (pl. szociális izoláció, konfliktus munkatárssal vagy vezetővel), illetve kényszerű életmódváltzási esemény és élmény (migráció, kényszerű tárgyvesztés stb.), amelyek úgynevezett rizikódiszpozíció (pl. A-típusú magatartásminta) fennállása esetén pszichés vagy pszichoszomatikus megbetegedéshez, balesethez, társadalmi beilleszkedési zavarhoz vezethetnek;

- i) expozíció: a munkahelyen jelenlévő és a munkavállalót érő kóroki tényező(k) hatásának való kitettség; mennyiségi meghatározása: az expozíciós koncentráció és az expozíciós idő szorzata;
- j) biológiai monitorozás: biológiai anyagból (vér, vizelet) a munkakörnyezetben előforduló anyagok vagy metabolitjaiknak, illetőleg hatásuknak rendszeres mennyiségi meghatározása és regisztrálása;
- k) munkaügyi központ: megyei (fővárosi) munkaügyi központ és kirendeltségei;
- l) foglalkoztathatóság szakvéleményezése: annak megállapítása, hogy a vizsgált személy megváltozott munkaképessége mennyiben befolyásolja a munkavégzését különböző foglalkozásokban, illetve az alkalmi munkavállalók esetében annak megállapítása, hogy az alkalmi munkavállaló mely foglalkoztatási korlátozás mellett folytathat tevékenységet;
- m) munkaviszony: a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény hatálya alá tartozó munkavégzésre irányuló jogviszony;
- n) idősödő: az egyénre irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy;
- o) sérülékeny csoportok: fiatalkorúak, továbbá terhes, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, valamint idősödők;
- p) nemrégén szült nő: aki legfeljebb hat héttel korábban szült, de gyermekét nem neveli, számára anyatejet nem ad;
- q)

A rendelet hatálya

2. § (1) A rendelet hatálya kiterjed a (2)-(3) bekezdésekben foglalt kivételekkel

a) a munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata és véleményezése tekintetében

aa) minden munkáltatóra, aki a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 87. §-ának 9. pontja szerinti szervezett munkavégzés (a továbbiakban: szervezett munkavégzés) keretében munkavállalót foglalkoztat,

ab) minden munkavállalóra, akit szervezett munkavégzés - beleértve a közhasznú munkát is - keretében foglalkoztatnak belföldön, továbbá akit az aa) pont szerinti munkáltató külföldre küld munkavégzés céljából, valamint a rendszeres szociális segílyt kérelmező igényjogosult aktív korú nem foglalkoztatott személyre (a továbbiakban: munkavállaló),

ac) a munkaügyi központra,

ad) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) 58. § (5) bekezdés d) pontja szerinti munkanélküli (a továbbiakban: munkanélküli),

ae) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 37/A. §-ának (6) bekezdésében foglalt feladatkörében a települési önkormányzatra;

b) a szakmai alkalmasság orvosi vizsgálata és véleményezése tekintetében

ba) a szakképző intézményre,

bb) a tanulóra, a 11. § (2) bekezdésben meghatározott esetben a hallgatóra,

bc) a munkaügyi központra,

bd) a munkanélküliekre;

c) a foglalkoztathatóság szakvéleményezése tekintetében a munkaügyi központra és a munkanélkültre, valamint az alkalmi munkavállalóra;

d) a személyi higiénés alkalmasság vizsgálata és véleményezése tekintetében a munkát végző személyre.

(2) Külön jogszabályokban megfogalmazottak szerint kell eljárni:

a) a gépjárművezetők - ideértve a mezőgazdasági vontatók vezetőit is -, valamint a helyi közforgalmi vasúti járművezetők (villamos meghajtású közúti-vasúti, elővárosi vasúti, a földalatti - Metró és Millenniumi - vasúti, a fogaskerekű vasúti járművezetők), az autóbusszvezetők, a trolibuszvezetők, továbbá a mozgólépcső és siklókezelő jelöltek és vezetők,

b) az országos közforgalmú vasutaknál, a hajózásban és a polgári repülésben dolgozók,

c) a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek hivatásos, szerződéses, sorállománya, valamint a köztisztviselői és a közalkalmazotti állománya, illetve a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állománya, valamint a közterület-felügyelők, továbbá a Rendőrtiszti Főiskolára, a rendészeti szakközépiskolákba és egyéb belügyi oktatási intézeteknél felvételre jelentkezők, illetve ezen iskolák tanulói és hallgatói,

d) a kézilőfegyvert, lőszert, gáz- és riasztófegyvert tartani szándékozó, illetve lőfegyvertartási engedéllyel rendelkező személyek,

e) a túlnyomásos munkahelyeken dolgozók,

f) az egészségügyi tevékenységet folytatók munkaköri alkalmasságának orvosi vizsgálatánál és véleményezésénél.

(3)

A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálata

3. § (1) Az alkalmasság véleményezése:

a) a munkaköri alkalmasság esetében a munkáltató által megjelölt munkakörre,

b) a szakmai alkalmasság esetében az adott szakmára, illetve szakmai jellegű képzésre; a munkanélküli esetében szakmai jellegű képzésre, átképzésre, az adott személy számára ellátható foglalkozási csoportokra vagy szakmák megjelölésére,

c) a személyi higiénés alkalmasság esetében a járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű munkaterületen folytatott tevékenységre történik.

(2) A munkaköri és a szakmai alkalmasság orvosi vizsgálata lehet előzetes, időszakos és soron kívüli. A munkaköri alkalmasság vizsgálata és véleményezése a 8. §-ban meghatározott esetekben záróvizsgálattal egészül ki. A szakképző intézménybe jelentkező tanulónál a beiskolázáskor - a pedagógus, a szülő, illetve a tanuló kérésére - pályaválasztási tanácsadás céljából iskolaorvosi vizsgálat végezhető.

(3) A személyi higiénés alkalmassági vizsgálat lehet előzetes, időszakos és soron kívüli.

(4) A munkaköri és a szakmai alkalmasság vizsgálatának célja annak elbírálása, hogy a munkavállaló, illetve a tanuló vagy a hallgató, a munkanélküli:

a) a munkavégzésből és a munkakörnyezetből eredő megterhelés által okozott igénybevétele

aa) egészségét, testi, illetve lelki épségét nem veszélyezteti-e,

ab) nem befolyásolja-e egészségi állapotát kedvezőtlenül,

ac) nem okozhatja-e utódai testi, szellemi, pszichés fejlődésének károsodását;

b) esetleges idült betegsége vagy fogyatékosága a munkakör ellátása, illetőleg a szakma elsajátítása és gyakorlása során nem idéz-e elő baleseti veszélyt;

c) a járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű munkakörökben, illetve szakmákban történő munkavégzés esetén személyi higiénés és egészségi állapota nem veszélyezteti-e mások egészségét, foglalkoztatható-e az adott munkakörben;

d) milyen munkakörben, illetve szakmában és milyen feltételek mellett foglalkoztatható állapotrosszabbodás veszélye nélkül, amennyiben átmenetileg vagy véglegesen megváltozott munkaképességű;

e) foglalkoztatható-e tovább jelenlegi munkakörében, illetve folytathatja-e tanulmányait a választott szakmában;

f) szenved-e olyan betegségben, amely miatt munkaköre ellátása során rendszeres foglalkozás-egészségügyi ellenőrzést igényel;

g) külföldön történő munkavégzés esetén egészségi szempontból várhatóan alkalmas-e az adott országban a megjelölt szakmai feladat ellátására.

(5) A személyi higiénés alkalmasság vizsgálatának célja annak elbírálása, hogy a munkát végző személy egészségi állapota - a tevékenység gyakorlása esetén - a járványügyi

szempontból kiemelt jelentőségű munkaterületeken nem veszélyezteti-e mások egészségét, folytathat-e tevékenységet az adott munkaterületen.

(6) A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság vizsgálata nem terjed ki a munkaképesség változás mértékének, a rokkantság fokának meghatározására, valamint a szellemi képesség és az elmeállapot véleményezésére.

(7) A soron kívüli munkaköri, illetve személyi higiénés alkalmasság vizsgálata keretében végzett, HIV fertőzés megállapítására irányuló szűrővizsgálati kötelezettséggörét, a szűrővizsgálatok elvégzésének rendjét külön jogszabály állapítja meg.

Előzetes munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálata

4. § (1) Előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot kell végezni

a) a munkáltató által foglalkoztatni kívánt személynél a munkavégzés megkezdését megelőzően;

b) a munkáltató által foglalkoztatott személynél a munkakör, munkahely, munkakörülmények megváltoztatása előtt, ha

ba) fizikai munkát végez,

bb) fiatalkorú,

bc) nem fizikai munkakörben foglalkoztatott munkavállaló az új munkakörben vagy munkahelyen a korábnál nagyobb vagy eltérő jellegű megterhelésnek lesz kitéve;

c) a kéthetes időtartamot meghaladó külföldi munkavégzés esetén a kiutazás előtt - kivéve a (2) bekezdés szerinti személyeket - minden munkavállalónál, ha

ca) közepesen nehéz vagy nehéz fizikai megterheléssel járó munkát végez,

cb) a külföldi munkavégzés és a munkakörnyezete a hazainál nagyobb megterhelést ró a munkavállalóra,

cc) a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás nyújtója a munkavállaló egészségügyi állapotára tekintettel szükségesnek tartja;

d) kirendelés esetén, az új munkahely foglalkozás-egészségügyi orvosának.

(2) Nincs szükség az (1) bekezdés c) pontja szerinti vizsgálat elvégzésére, ha a munkavállaló

a) a külügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 166/2006. (VI. 28.) Korm. rendeletben foglalt feladatok ellátása érdekében tartózkodik külföldön, ha a tervezett külföldi munkavállalás időtartama a három hónapot nem haladja meg,

b) a tartósan külföldön foglalkoztatott köztisztviselők, ügykezelők és fizikai alkalmazottak közszolgálati jogviszonyára vonatkozó szabályokról szóló 104/2003. (VII. 18.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik.

(3) Előzetes szakmai alkalmassági vizsgálatot kell végezni

a) a szakképzési évfolyamra történő felvétel, átvétel, illetve továbbhaladás előtt minden olyan esetben, amikor az Országos Képzési Jegyzék szerint a szakképesítés megszerzése szakmai alkalmassági követelményekhez kötött;

b) a szakmaválasztást megelőzően - pályaválasztási tanácsadás céljából - a pedagógus, az iskolaorvos, a szülő vagy a munkaügyi központ kérésére azon képzésben résztvevő esetében, akinél a szakmai jellegű képzésben való részvétel egészségi állapota miatt korlátozott;

c) munkanélküliek esetében a munkaügyi központ kezdeményezésére, továbbá a munkaügyi központ által támogatott foglalkozást elősegítő képzésben résztvevő személy esetén a munkaügyi központ vagy önköltséges szakmai felkészítésre jelentkezők esetében a szakképző intézmény kezdeményezésére.

(4) Előzetes személyi higiénés alkalmassági vizsgálatot kell végezni a munkát végző személynél a tevékenység gyakorlásának megkezdése előtt.

(5) Az 1. számú mellékletben meghatározott munkakörökben a munkavállalónak, a munkát végző személynek előzetes munkaköri, illetve személyi higiénés alkalmassági vizsgálat keretében a 2. számú melléklet szerinti „Egészségügyi Nyilatkozat”-ot, valamint a 17. számú melléklet szerinti „Egészségügyi nyilatkozat és vizsgálati adatok” című könyvet [14. § (2) bekezdés] kell kitölteni. Tanulónál, hallgatónál a szakmai gyakorlat megkezdése előtt egy héttel kell kitölteni - alkalmassági vizsgálat keretében - az „Egészségügyi Nyilatkozat”-ot, valamint az „Egészségügyi nyilatkozat és vizsgálati adatok” című könyvet.

(6) A járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű munkaterületen foglalkoztatni kívánt munkavállaló, illetve e tevékenységeket gyakorolni kívánó munkát végző személy, illetve tanuló, hallgató esetében az előzetes munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági vizsgálat kiegészül az 1. számú mellékletben meghatározott kötelező vizsgálatokkal.

(7) A rendelet 1. számú mellékletében szereplő munkakörökben a munkavállalónál a munkaviszony megszűnését, valamint a munkát végző személynél a tevékenység megszüntetését követő 30 napon belül az újabb munkába álláshoz, a tevékenység újabb gyakorlásához a járványügyi érdekből végzett szakvizsgálatokat csak akkor kell megismételni, ha azokat időközben lezajlott fertőző megbetegedése vagy annak gyanúja indokolja.

(8) Az 1. számú mellékletben leírt vizsgálatok közül előzetes alkalmassági vizsgálat alkalmával a bakteriológiai, a tbc, a lues serologiai vizsgálatokat kötelező elvégezni, a bőrgyógyászati szakvizsgálatot csak panasz vagy tünet esetén. Az időszakos, valamint a soron kívüli vizsgálat alkalmával a bakteriológiai és a lues serologiai vizsgálatokat csak akkor kell elvégeztetni, ha a megbetegedés gyanúja indokolja.

5. § Azon munkavállaló esetében, akit azonos munkakörben, ismételten foglalkoztatnak és munkakörénél fogva időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatra nem kötelezett, valamint nem tartozik a 4. § (5) bekezdés hatálya alá, az előzetes munkaköri alkalmassági vélemény a

munkaviszony megszűnését követő 6 hónapig érvényes, amennyiben egészségi állapotában ezalatt változás nem történt.

Időszakos munkaköri és szakmai alkalmassági vizsgálat

6. § (1) A szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatottak időszakos alkalmassági vizsgálaton vesznek részt a munkaköri alkalmasság újbóli véleményezése céljából. Az időszakos vizsgálatokat

- a) a 18. életévét be nem töltött munkavállalónál évente,
- b) az idősödő munkavállalónál - amennyiben nem tartozik a c)-i) pontok hatálya alá - évente,
- c) a 3. számú melléklet szerinti fizikai, kémiai kóroki tényezők hatásának kitett munkavállaló esetében, az ott meghatározott gyakorisággal,
- d) a 4. számú melléklet szerinti fokozottan baleseti veszéllyel járó munkakörben foglalkoztatott ilyen tevékenységet végző munkavállalónál a mellékletben szereplő gyakorisággal,
- e) a 5. számú melléklet szerint fokozott pszichés terhelésnek kitett munkavállalónál évente,
- f) a pszichoszociális kóroki tényezők hatásának kitett, a 6. számú melléklet szerinti munkavállalónál évente,
- g) a külön jogszabály szerinti kordedvezményre jogosító munkakörben foglalkoztatott olyan munkavállalónál, aki nem tartozik a b)-e) pontok hatálya alá, évente,
- h) külföldi munkavégzés esetén az a)-f) pontok hatálya alá tartozó munkavállalónál (amennyiben az időszakos munkaalkalmassági vizsgálatok elvégzése külföldön nem biztosított), átmeneti itthon-tartózkodása alkalmával, illetve hazatérőkor, legfeljebb évente,
- i) a külön jogszabály szerinti biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalónál, továbbá az 1. számú mellékletben szereplő munkakörökben dolgozó munkavállalóknál, illetve tevékenységet végző személyeknél évente kell elvégezni.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti időszakos vizsgálatok a 3. számú mellékletben meghatározott esetekben biológiai monitorozást is magukba foglalnak. A biológiai monitorozáshoz szükséges vizsgálatokat a 3. számú melléklet szerinti gyakorisággal kell elvégezni. Ettől eltérő gyakoriságot a foglalkozás-egészségügyi orvos az expozíció figyelembevételével határozhat meg.

(3) A tanulói jogviszony fennállása alatt időszakos alkalmassági vizsgálatot kell végezni a szakmai alkalmasság újbóli véleményezése céljából

- a) a szakképzési évfolyamra járó valamennyi tanulónál, amennyiben az Országos Képzési Jegyzékben meghatározottak szerint a szakképesítés megszerzése alkalmassági követelményekhez kötött;

b) a tanulónál, azokban a munkakörökben, amelyekben a munkavállalót egy évnél gyakrabban kell időszakos alkalmassági vizsgálatban részesíteni, az adott munkakörre előírt gyakorisággal.

(4) A 3. számú mellékletben nem szereplő és idült vagy késői hatású veszélyes anyagok esetében, a munkáltatótól megkapott biztonsági adatlapon szereplő információk alapján évenként időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatot kell végezni.

(5) Az időszakos munkaköri, illetve szakmai alkalmassági vizsgálatot végző orvos a vizsgálati eredmények alapján az (1) és (3) bekezdésekben előírtaknál rövidebb érvényességi időt is megállapíthat.

(6) Az alkalmi munkavállaló foglalkoztathatóságának vizsgálatát évente meg kell ismételni.

Soron kívüli munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági vizsgálat

7. § (1) Soron kívüli munkaköri vagy szakmai alkalmassági vizsgálatot kell végezni

a) ha a munkavállaló, a tanuló vagy a hallgató, illetve a munkanélküli egészségi állapotában olyan változás következett be, amely feltehetően alkalmatlanná teszi az adott munkakör egészséget nem veszélyeztető és biztonságos ellátására, a szakma elsajátítására, illetve gyakorlására;

b) ha az „Egészségügyi Nyilatkozat”-on nyilatkozat tételére kötelezett munkavállaló, a tanuló vagy a hallgató az ott felsorolt tüneteket észleli magán, vagy a vele közös háztartásban élőkön;

c) heveny foglalkozási megbetegedés, fokozott expozíció, eszméletvesztéssel járó vagy ismétlődő munkabaleset előfordulását követően;

d) a c) pont szerinti heveny foglalkozási megbetegedésen kívül a munkavállaló, tanuló vagy hallgató olyan rosszulléte, betegsége esetén, amely feltehetően munkahelyi okokra vezethető vissza, illetve 30 napos keresőképtelenséget követően, valamint a külön jogszabály szerinti 3. vagy 4. csoportba tartozó biológiai tényezők hatásának kitett munkavállaló esetén a 10 napot meghaladó keresőképtelenséget követően;

e) ha a munkavállaló előre nem várt esemény során expozíciót szenved;

f) ha a munkavállaló munkavégzése - nem egészségi ok miatt - 6 hónapot meghaladóan szünetel;

g) ha az a karkedvezmény-biztosítási járulék megfizetési kötelezettsége alól történő mentesítésre irányuló, a külön jogszabályban meghatározottak szerinti kérelem benyújtásához szükséges.

(2) Soron kívüli személyi higiénés alkalmassági vizsgálatot kell végezni, ha a munkát végző személy a 2. számú melléklet III. 1. alpontjában felsorolt tünetek bármelyikét észleli magán, vagy a vele közös háztartásban élő személyen.

(3) Soron kívüli alkalmassági vizsgálatot kezdeményezhet

- a) a foglalkozás-egészségügyi orvos;
- b) az iskolaorvos;
- c) a házi orvos, illetve a kezelőorvos minden olyan heveny vagy idült betegség után, amely a munkavállaló, illetve a munkát végző személy munkaalkalmasságát befolyásolhatja;
- d) az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: OMMF) területileg illetékes munkavédelmi felügyelőségének (a továbbiakban: munkavédelmi felügyelőség) felügyelője;
- e) a munkáltató, a szakképző és felsőoktatási intézmény vezetője;
- f) a munkaügyi központ;
- g) a munkavállaló, a munkát végző személy, a tanuló vagy a hallgató.

Záróvizsgálat

8. § Záróvizsgálatot kell végezni

- a) a külön jogszabályban szereplő emberi rákkeltő hatású anyagok tízéves, benzol, illetve ionizáló sugárzás négyéves expozícióját követően a tevékenység, illetve a munkaviszony megszűnésekor;
- b) idült foglalkozási betegség veszélyével járó munkavégzés, illetve munkakörnyezet megszűnésekor, továbbá ha a foglalkoztatott kordedvezményre jogosító munkakörben legalább négy évet dolgozott;
- c) külföldi munkavégzés esetén a munkavállaló végleges hazatérését követően.

Fokozottan járványveszélyes, illetve a hazaitól jelentősen eltérő éghajlatú területen történő munkavégzésre vonatkozó további szabályok

9. § (1) Külföldi munkavégzés esetén, ha a kiutazás a 7. számú melléklet szerinti fokozottan járványveszélyes vagy a munkavállalót jelentősen megterhelő, a hazaitól nagymértékben eltérő klímájú területre történik, az előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálat során a foglalkozás-egészségügyi orvos szakmai állásfoglalást kérhet a Szent László Kórház Trópusi Ambulanciájától a tartózkodás veszélyeire vonatkozólag.

(2) Amennyiben a külföldi munkavégzés fokozottan járványveszélyes, vagy a munkavállalót nagymértékben megterhelő, a hazaitól jelentősen eltérő éghajlatú területen történik, a Magyar Köztársaság területén eltöltött szabadságidő alatt - illetve a végleges hazatérést követően - az érintett személynek vizsgálaton kell részt vennie az (1) bekezdésben megjelölt intézményben.

Nő foglalkoztatása

10. § (1) A munkaköri alkalmasság vizsgálatánál és véleményezésénél figyelembe kell venni, hogy a nők (különös tekintettel a fogamzóképes korúakra és a terhesekre - ezen belül a

terhesség korai szakaszában lévőkre -, a nemrégén szült, a szoptató anyákra, az anyatejet adókra) alkalmatlanok vagy csak bizonyos feltételekkel alkalmasak a 8. számú mellékletben felsorolt egészségkárosító kockázatot jelentő vagy veszélyes megterhelésekkel járó munkakörülmények közötti munkavégzésre.

(2) A 9. számú melléklet szerinti, a munkakörnyezetben jelen lévő kóroki tényezők esetében a jelen rendeletben foglaltak végrehajtása érdekében a munkáltató köteles kockázatbecslést végezni és megállapítani azokat az intézkedéseket, amelyekkel az (1) bekezdés szerinti személyek egészségét és biztonságát garantálni kell.

Fiatalkorú foglalkoztatása

10/A. § (1) A fiatalkorú munkaviszony keretében történő foglalkoztatását tiltó vagy feltételekkel megengedő megterhelések listáját a 8. számú melléklet tartalmazza.

(2) Azon munkakörülmények felsorolását, amelyek fennállása esetén a fiatalkorú foglalkoztatásához az alkalmassági vizsgálat keretében elvégzett kockázatbecslés szükséges a 9/A. számú melléklet tartalmazza.

(3) A tanulónak a szakma elsajátításához szükséges - egészségkárosodás kockázatával járó munkakörülmények közötti - foglalkoztatása nem haladhatja meg azt az időtartamot, amely a szakma elsajátításához szükséges.

Idősödő munkavállaló foglalkoztatása

10/B. § (1) A munkaköri alkalmasság vizsgálatánál és véleményezésénél figyelembe kell venni, hogy az idősödő munkavállalók alkalmatlanok vagy csak bizonyos feltételekkel alkalmasak a 8. számú mellékletben felsorolt egészségkárosító kockázatot jelentő vagy veszélyes megterhelésekkel járó munkakörülmények közötti munkavégzésre.

(2) Az idősödő munkavállaló foglalkoztatásánál fokozottan törekedni kell a munkának a munkavállaló munkaképességéhez való igazítására.

A vizsgálatokat végző személyek, illetve szervek

11. § (1) A munkaköri alkalmasság vizsgálatát és véleményezését első fokon - külön jogszabályban meghatározott kivételekkel - a 2. § (1) bekezdés ab) pontjában szereplő munkavállaló esetében a foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatás nyújtására jogosult orvos végzi.

(2) A szakmai alkalmasság előzetes vizsgálatát és véleményezését első fokon a szakképző intézménybe jelentkező tanulóknál a fogadó intézmény iskolaorvosa, ennek hiányában az intézmény vezetőjének kezdeményezésére az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet (a továbbiakban: OMFI) által kijelölt foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely orvosa végzi, e tevékenység gyakorlása szempontjából az OMFI Ifjúsági Vizsgáló Osztálya orvosa szakellátó hely orvosának minősül. A hallgatónál a felsőoktatási intézmény kérésére, valamint az iskolarendszeren kívüli képzésben résztvevőnél - az OMFI Ifjúsági Vizsgáló Osztály által megadott szempontok szerint - szakmai alkalmassági vizsgálat végezhető.

(3) A szakképző és felsőoktatási intézmény tanulóinak, hallgatóinak időszakos szakmai és soron kívüli szakmai alkalmassági vizsgálatát és véleményezését első fokon

a) Budapesten és Pest megyében az OMFI Ifjúsági Vizsgáló Osztálya által szakmai indokok alapján kiválasztott szakképző intézményeknél az intézet orvosa, egyéb tekintetben a fogadó intézmény iskolaorvosa,

b) a többi megyében a fogadó intézmény iskolaorvosa, ennek hiányában az intézmény vezetőjének a kezdeményezésére az OMFI által kijelölt foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely orvosa végzi.

(4) A munkanélküliek, valamint az önköltséges szakmai felkészítésre jelentkezők szakmai alkalmassági vizsgálatát és véleményezését első fokon a munkanélküli, illetve az önköltséges szakmai felkészítésre jelentkező lakóhelye szerint illetékes foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely orvosa végzi.

(5) A személyi higiénés alkalmassági vizsgálatot a munkát végző személyek esetében a háziorvos végzi, alkalmatlanság esetén az ÁNTSZ területileg illetékes kistérségi intézeténél - járványügyi érdekből - a tevékenységtől eltiltást kezdeményezi.

12. § (1) Ha a munkavállaló vagy a munkáltató a munkaköri alkalmasság, illetve a tanuló és a hallgató vagy a szakképző és felsőoktatási intézmény, a munkaügyi központ és a munkanélküli a szakmai alkalmasság első fokú véleményével nem ért egyet, az orvosi vélemény kézhezvételétől számított 15 napon belül a 10. számú melléklet szerinti „Beutalás másodfokú munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra” elnevezésű nyomtatványon kérheti a munkaköri, illetve szakmai alkalmasság másodfokon történő orvosi elbírálását az első fokon eljáró szervnél.

(2) A munkaköri alkalmasság másodfokú vizsgálatát és véleményezését a munkanélküli, a tanuló és a hallgató lakóhelye, a szakképző és felsőoktatási intézmény székhelye, a munkaügyi központ és a munkáltató telephelye szerint illetékes foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely végzi, a véleményt a 11. számú melléklet szerinti „Másodfokú munkaköri orvosi alkalmassági vélemény” elnevezésű nyomtatványon közli a kérelmezővel. Amennyiben a munkavállaló munkaköri alkalmassági vizsgálatára az első fokon eljáró szakellátó-hely lenne illetékes, a munkaköri alkalmasság másodfokú vizsgálatát a telephely szerinti megyében (fővárosban) működő erre kijelölt szakellátó hely végzi.

(3) A foglalkozás-egészségügyi szakellátó helyek illetékességi listáját, illetve az egyes szakellátó helyek heti szakorvosi óráinak számát az egészségügyi miniszter tájékoztatóban teszi közzé.

(4) A szakmai alkalmasság másodfokú véleményezését tanulók, hallgatók esetében országosan az OKK Ifjúsági Vizsgáló Osztályán működő Bizottság, a munkanélkülieknél a munkaügyi központ telephelye szerint foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely végzi, figyelembe véve a (2) bekezdésben foglaltakat.

(5) A másodfokú egészségügyi szerv döntéséig az első fokú egészségügyi szerv véleménye szerint kell eljárni.

A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági vélemény

13. § (1) A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági véleményben meg kell határozni, hogy a vizsgált személy az adott munkakörre, tevékenységre, a tanuló és hallgató esetében az adott szakmára, a munkanélküli esetében az adott szakmára, ellátható foglalkozási csoportokra alkalmas, ideiglenesen nem alkalmas vagy nem alkalmas.

(2) A 11-12. §-ban foglalt szervek a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági vélemény közlésén túlmenően a foglalkoztatással, képzéssel kapcsolatos korlátozásokat írhatnak elő, az egyén, illetve munkatársai egészségének védelme érdekében. Az ideiglenesen nem alkalmas véleményezésnél meg kell jelölni a következő vizsgálat időpontját.

(3) A munkaköri, szakmai, illetve a személyi higiénés alkalmasságot vizsgáló és véleményező iskolaorvos, a háziorvos a véleményt saját személyre szóló orvosi bélyegzőjével, a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosa emellett a szolgálat jogszerű működését tanúsító bélyegzővel is igazolja.

(4) A véleményt és a (2) bekezdésben szereplő korlátozásokat, a munkaköri, illetve szakmai alkalmasságot véleményező szerv a 12. számú melléklet szerinti, az „Elsőfokú munkaköri orvosi alkalmassági vélemény” elnevezésű nyomtatványon közli a munkáltatóval, a szakképző és felsőoktatási intézménnyel, munkaügyi központtal.

(5) A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság vizsgálatát végző az alkalmatlanság okát a munkavállalóval, tanulóval, hallgatóval, munkanélkülivel, illetve a munkát végző személlyel ismerteti; a munkáltatóval, illetve a szakképző és felsőoktatási intézménnyel, munkaügyi központtal csak a vizsgált személy írásbeli hozzájárulásával közölheti.

(6) A 11. § (1)-(5) bekezdéseiben megjelölt orvos a nem alkalmasnak véleményezett személyt betegsége esetén vizsgálatra vagy gyógykezelésre az alapellátás orvosához, illetve területileg illetékes szakellátó helyre utalja.

(7) A pályaválasztási tanácsadás céljából vizsgálatot végző orvos a szakvéleményét a 15/A. számú melléklet szerinti nyomtatványon adja meg a vizsgált személynek. Amennyiben a vizsgálatot végző orvos nem javasolja a vizsgált személyt az adott szakmára, az a szakképző intézménybe történő felvételnek nem képezi akadályát, de az első szakképzési évfolyamra való felvételnél a szakvéleményt figyelembe kell venni.

Az egészségügyi dokumentáció

14. § (1) A munkaköri és a szakmai alkalmasság vizsgálatát és véleményezését első fokon végző orvos a 13. számú melléklet szerinti „Munkavállaló egészségügyi törzslapja” elnevezésű nyomtatványt (a továbbiakban: egészségügyi törzslap) állítja ki; a személyi higiénés alkalmasság vizsgálatát és véleményezését végző orvos az eredményt a vizsgált személy egészségügyi dokumentációjában tünteti fel. A véleményező orvos az alkalmasság elbírálásához szükséges vizsgálatokat végzi el, és az egészségügyi törzslap más rovatait áthúzza.

(2) Az 1. számú mellékletben szereplő munkakörökben dolgozó munkavállaló, tanuló és hallgató, illetve e területeken tevékenységet folytató munkát végző személy kitölti és aláírja - a vizsgálatot végző orvos által rendelkezésre bocsátott - a 2. számú melléklet szerinti „Egészségügyi Nyilatkozat”-ot, amelyet a foglalkozás-egészségügyi orvos, a szakképző és felsőoktatási intézmény iskolaorvosa, illetve a házi orvos megőriz. A vizsgálatot végző orvos ugyanakkor kitölti, aláírja és a vizsgált személlyel aláírattja a 17. számú mellékletben szereplő „Egészségügyi Nyilatkozat és vizsgálati adatok” című könyvecskét, amelyet a vizsgált személy őriz meg.

(3) A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 2. számú mellékletében felsorolt tevékenységet végző egészségügyi dolgozókkal - az előzetes vizsgálatot és véleményezést követően - a munkaköri alkalmasságot vizsgáló orvos nyilatkozatot írat alá, amelyben a vizsgált személy vállalja, hogy ha egészségi állapotában változás következik be, azt kivizsgálattja és HIV fertőzés, HCV vagy HBV vírus hordozás esetén erről az érintett az egészségügyi intézmény orvos-igazgatóját tájékoztatja. A fenti vírusok valamelyikének hordozása esetén a munkaköri alkalmasságot elbíráló orvos az alkalmassági véleményben feltünteti „a 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 2. számú mellékletében meghatározott beavatkozásokat nem végezhet” megjegyzést. A vizsgált személynek az állapota változásának bejelentéséről aláírt nyilatkozata nem érinti a HIV fertőzés megállapítására irányuló, a soron kívüli munkaköri, illetve személyi higiénés alkalmassági vizsgálat keretében történő szűrővizsgálatok külön jogszabály szerinti elvégzésének kötelezettségét.

(4) Az egészségügyi törzslapot a munkaköri, illetve szakmai alkalmasságot első fokon elbíráló szerv őrzi meg. Az OMFI Ifjúsági Vizsgáló Osztálya által végzett szakmai alkalmassági vizsgálat során kiállított törzslapot az illetékes szakképző és felsőoktatási intézmény iskola orvosa őrzi meg.

(5) A munkaviszony, tanulói, illetve hallgatói jogviszony megszűnésekor a munkaköri, illetve szakmai alkalmassági vizsgálatot első fokon véleményező kiállítja az egészségügyi törzslap kivonatát. A munkavállaló, tanuló vagy hallgató részére átadja a munkakörének, illetve szakmai alkalmasságának vizsgálatára vonatkozó adatokat azzal, hogy új munkahelyén az alkalmassági vizsgálatot végző orvosnak mutassa be azt.

(6) Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény alapján az egészségügyi dokumentációt az adatfelvételtől számított legalább 30 évig - a külön jogszabály szerinti biológiai tényezők hatásának kitett munkavállaló esetén 40 évig - a munkaköri, illetve szakmai alkalmasságot első fokon elbíráló szerv őrzi meg.

(7) A gazdálkodó szervezet részére foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatást nyújtó szolgáltatóban bekövetkezett változás esetén az egészségügyi dokumentációt át kell adni a foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatást nyújtó új szolgáltató részére.

A munkáltató, a munkaügyi központ, illetve a szakképző intézmény feladatai

15. § (1) A munkáltatónak írásban kell meghatároznia

a) a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjét, valamint a vizsgálatokkal kapcsolatos feladatait, beleértve az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatok irányát és gyakoriságát is, figyelemmel a 3. számú mellékletben foglaltakra is;

b) azokat a munkaköröket, amelyekben az e rendelet 8. számú melléklete szerinti megterhelések miatt a 10. § szerinti személyek nem foglalkoztathatók.

(2) A szabályozás kidolgozásához foglalkozás-egészségügyi orvos véleményét ki kell kérni.

(3) A munkáltató köteles

a) munkába lépés előtt valamennyi munkavállalót, a munkahely, a munkakör megváltoztatása előtt pedig a 4. § (1) bekezdés b) pontjába, továbbá a kéthetes időtartamot meghaladó külföldi munkavégzés esetén a 4. § (1) bekezdés c) pontjába tartozó munkavállalót előzetes,

b) e rendelet 6. §-a (1) bekezdés hatálya alá tartozó munkavállalót időszakos,

c) e rendelet 7. §-ának (1) bekezdése hatálya alá tartozó munkavállalót soron kívüli,

d) a rendelet 8. §-a hatálya alá tartozó munkavállalót záróvizsgálatra küldeni a 14. számú mellékletben megjelölt „Beutalás munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra” elnevezésű nyomtatványon.

(4) A szakképző intézmény köteles

a) valamennyi tanulóját előzetes,

b) a rendelet 6. §-a (3) bekezdésének hatálya alá tartozó tanuló időszakos,

c) e rendelet 7. §-ának (1) bekezdés hatálya alá tartozó tanulót vagy hallgatót soron kívüli vizsgálatra küldeni.

(5) A munkaügyi központ a szociális és munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott esetekben a munkanélkülit munkaköri, szakmai alkalmassági vizsgálatra vagy a foglalkoztathatóság szakvéleményezésére, az alkalmi munkavállalót a foglalkoztathatóság szakvéleményezésére küldi. A foglalkozás-egészségügyi szakellátóhely

a) a munkaköri szakmai alkalmasságról a 15. számú melléklet szerinti nyomtatványon,

b) a munkanélküli foglalkoztathatóságról a 16. számú melléklet szerinti nyomtatványon,

c) az alkalmi munkavállaló foglalkoztathatóságáról a 16/A. számú melléklet szerinti nyomtatványon adja meg a véleményét.

(6) A munkáltató a munkaköri, a szakképző és felsőoktatási intézmény a szakmai alkalmasságot vizsgáló és véleményező szerv kérésére mindazokat a munkaköri és munkahelyi adatokat közli, amelyeket a véleményezéshez szükségesnek tart, illetve amit a véleményező kér. Az egészségügyi szerv a tudomására jutott nem egészségügyi adatokat nem hozhatja nyilvánosságra.

(7) Ha a munkaköri, illetve szakmai alkalmasságot elbíráló szerv a munkahelyi körülményekről a helyszínen kíván tájékozódni, a munkáltatónak, szakképző vagy felsőoktatási intézménynek lehetővé kell ezt tenni.

16. § Az a munkavállaló, tanuló, hallgató, munkanélküli, aki az előzetes, időszakos, soron kívüli munkaköri, szakmai, illetve munkát végző személy, aki az előzetes, soron kívüli személyi higiénés alkalmassági vizsgálaton nem vett részt, vagy alkalmatlan minősítést kapott, az adott munkakörben nem foglalkoztatható, szakmai képzésben nem részesíthető, a munkaterületen nem foglalkoztatható, tevékenységet nem folytathat.

Záró és átmeneti rendelkezések

17. § (1) E rendelet a kihirdetését követő 60. napon lép hatályba. Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény alapján összeegyeztethető szabályozást tartalmaz

a) a Tanács 92/85/EGK irányelve a terhes dolgozók, valamint a nemrégén szült, illetve szoptató dolgozók munkahelyi biztonságának és egészségének javítására irányuló intézkedések bevezetéséről, valamint

b) a Tanács 94/33/EGK irányelve a fiatalok munkahelyi védelméről rendelkezéseivel.